

Posudek vedoucí diplomové práce Pavly Kabátové

Indiánská tematika v prózách „Agua“ a „Diamantes y Pedernales“ Josého Maríi Arguedase

Peruánský spisovatel José María Arguedas (1911-69) patří k vrcholným představitelům nové hispanoamerické prózy, která je spjata s literárním experimentem. Arguedas však hledání nových vypravěčských technik či jazykového výrazu spojit s tím, co mu bylo nejbližší: indiánským světem. Takže bývá považován i za vrcholného indigenistu.

Pavla Kabátová se rozhodla nechat stranou jeho nejslavnější romány a podívat se na povídky z počátku Arguedasovy literární dráhy (vydány společně pod názvem *Agua* v roce 1935) a novelu *Diamantes y pedernales* (1954). Diplomová práce dokazuje, že je to dobře zvolený korpus, protože autorce umožňuje studovat a porovnávat tři tematické okruhy, které jsou pro ni podstatné ve vztahu k podstatě indiánského světa.

Nejprve se však v úvodní kapitole věnuje literárnímu kontextu a vymezuje termíny indigenismus (i v opozici k romantickému indianismu) a neoindigenismus, přičemž Arguedasovo dílo můžeme chápat jako vývoj od jednoho k druhému – samozřejmě vždy s vědomím toho, že dané termíny nejsou jasně definovanými a ohraničenými množinami, že se prostupují a přelévají. V této kapitole P. Kabátová prokazuje znalost relevantní sekundární literatury, ze které se soustřeďuje především na Escajadillovo pojetí a jeho pojem „suficiente proximidad“ (dostatečná blízkost). Autorka poukazuje na nejednoznačnost termínu (s. 12), zároveň ale na jeho funkčnost právě ve vztahu k Arguedasovi: on oné dostatečné blízkosti k indiánskému světu bezesporu dosahuje. Proto působí přesvědčivě i stručný popis indianismu a indigenismu jako cesty od vnějškovosti (s. 10) k pokusům se zobrazovanému svět indiánských komunit přiblížit.

Oceňuji, že většina textu se soustřeďuje na uvedená díla. Přispívá k tomu jistě i fakt, že také autor je představen především prostřednictvím otázek, které s jeho tvorbou úzce souvisejí: míšenectví (které nemusí být etnické, ale může být jako v Arguedasově případě kulturní), problematika jazyka (španělština a kečujština), vztah orální tradice a písma. I shrnutí děje analyzovaných próz se jeví jako funkční, již proto, že neexistuje český překlad a také jde o texty v českém prostředí málo známé.

Následná analýza se soustřeďuje kolem tří témat: utrpení indiána, výsostný prostor indiána (příroda), radost indiána (hudba a tanec). To autorce umožňuje povídky a novelu tematicky propojovat, porovnávat, hledat shodné i rozdílné momenty. Je si navíc vědoma, že uvedené tři polohy jsou propojeny mezi sebou: právě v přírodě indián hledá útěchu v momentech utrpení, příroda se svojí vlastní hudbou mu nabízí radost a něhu. Jak píše Pavla Kabátová v závěru, „příroda nahrazuje domov, který mnozí týraní indiáni postrádají“ (s. 59). Autorka prokazuje čtenářské porozumění textu a schopnost ho interpretovat v souvislostech. Poukazuje na různé symboly, detaily... a dospívá k názoru, že nejkompaktněji se zmíněná témata objevují v novele *Diamantes y pedernales*, kde je pro to logicky nejvíce prostoru a kde je také Arguedasův styl vytříbenější, zkušenější.

Diplomovou práci považuji za zdařilou, splňuje požadavky, které jsou na takovýto text kladeny, jen místy její úroveň snižují určité stylistické nedostatky (neohrabané formulace). Zarazil mě nesjednocený překlad termínu „reivindicación social“ – jednou jako očištění (11), pak jako ospravedlnění (12), byť je to vysvětleno. Jde o to, že indiáni požadují, nárokují... důstojné místo ve společnosti. Bibliografie by měla být řazena abecedně.

U obhajoby bych se ráda vrátila k rozdílům mezi povídkami a novelou. Jak autorka vidí vývoj jazykové a stylistické roviny textů? A dá se nějak zobecnit shodné/odlišné vyobrazení antagonisty indiánských postav, tedy pána/statkáře?

Diplomovou práci Pavly Kabátové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha, 26. 1. 2024

Mgr. Dora Poláková, Ph.D.